

Prop. 126 S

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til deltakelse i en beslutning
i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen
av direktiv (EU) 2018/844 om endring
av direktiv 2010/31/EU om bygningers
energiytelse og direktiv 2012/27/EU
om energieffektivitet

Innhold

1	Innledning	5	7	Konklusjon og tilrådning	8
2	Generelt om bygningsenergi- direktiv 2018	6	Vedlegg		
			1	EØS-komiteens beslutning nr. [...] av [...] om endring av EØS-avtalens vedlegg IV (Energi)	11
3	Nærmere om innholdet i bygningsenergidirektiv 2018 ...	6			
3.1	Hovedelementene i direktivet	6	2	Europaparlaments- og råds- direktiv (EU) 2018/844 av 30. mai 2018 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet	13
3.2	Øvrige endringer	7			
4	EØS-komiteens beslutning	7			
5	Forholdet til norsk rett	8			
6	Økonomiske og administrative konsekvenser	8			

Prop. 126 S

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

*Tilråding fra Utenriksdepartementet 10. april 2025,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Innledning

Bygningsenergidirektiv 2002/91/EF ble innlemmet i EØS-avtalen i 2004. I 2023 ble bygningsenergidirektiv 2010/31/EU innlemmet i EØS-avtalen, jf. Prop. 96 LS (2022–2023) *Endringer i energiloven (energitilstand i bygninger) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 135/2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse*. Hovedelementene i direktivet fra 2010 omhandler energikrav til bygninger, bygningselementer og tekniske systemer, krav til energimerking av bygninger og krav til energivurdering av varme- og klimaanlegg.

Kommisjonen fremmet 30. november 2016 forslag til en endring av bygningsenergidirektiv 2010 som ledd i arbeidet med energiunionen og framleggelse av pakken «*Clean Energy for All Europeans*». Det ble formell enighet i EU om europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers

energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet 30. mai 2018 (byggningsenergidirektiv 2018). Direktivet ble publisert i *Den europeiske unions tidende* 19. juni 2018, og trådte i kraft i EU 10. mars 2020.

Bygningsenergidirektivet fra 2018 er et endringsdirektiv og består av endringer og utvidelser av bygningsenergidirektiv 2010/31/EU, samt en mindre justering i energieffektivitetsdirektiv 2012/27/EU. Hovedendringene som følger av bygningsenergidirektiv 2018 er krav til ladepunkter for el-biler i nye yrkesbygg og ved hovedombygging, krav om å etablere en langsiktig strategi for renovering av bygg og krav om automatiske styringssystemer for bygg med høyt varme- eller kjølebehov der dette er økonomisk og teknisk gjennomførbart. I tillegg gjennomføres justeringer i kravene til energivurdering av varme- og klimaanlegg som følger av bygningsenergidirektiv 2010/31/EU. Det legges opp til at bygningsenergidirektiv 2018 innlemmes i vedlegg IV om energi til EØS-avtalen.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

EØS-komiteens beslutning er foreløpig ikke fattet. Utkastet til EØS-komitébeslutning er til behandling i EUs organer. Det legges opp til at Stortingets samtykke innhentes før beslutningen er fattet i EØS-komiteen. Begrunnelsen for dette er at bygningsenergidirektiv 2018 inneholder en bestemmelse som endrer innholdet i energieffektivitetsdirektiv 2012/27/EU. Dette har talt for at de to proposisjonene fremmes samtidig, slik at regelverket på energieffektivitetsområdet kan ses i sammenheng. Energieffektivitetsdirektivet krever ikke lovendringer. Gjennomføringen av bygningsenergidirektiv 2018 innebærer behov for lovendringer. Lovendringene er imidlertid vurdert å ha begrensede konsekvenser for norske aktører. På denne bakgrunn fremmes samtykkeproposisjon for bygningsenergidirektiv 2018 i forkant av lovproposisjonen, og samtidig med samtykkeproposisjonen for energieffektivitetsdirektivet.

På grunn av behovet for lovendring må Norge i EØS-komiteen ta artikkel 103-forbehold ved beslutningen om innlemmelse av bygningsenergidirektiv 2018, og EØS-komiteens beslutning kan først godkjennes etter at de nødvendige lovendringer er vedtatt. Det er ikke ventet at det vil komme endringer i utkastet til beslutning i EØS-komiteen. Dersom den endelige beslutningen avviker vesentlig fra det utkastet som er lagt fram i denne proposisjonen, vil saken bli lagt fram for Stortinget på nytt.

Siden bygningsenergidirektiv 2018 krever lovendring, er Stortingets samtykke til godtakelse av EØS-komiteens beslutning nødvendig i medhold av Grunnlovens § 26 andre ledd.

Utkastet til beslutning i EØS-komiteen og direktivet i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

2 Generelt om bygningsenergidirektiv 2018

Ved innlemmelse av bygningsenergidirektiv 2010/31/EU ble det avtalt EØS-tilpasninger som innebar fleksibilitet i gjennomføringen av enkelte krav. Disse tilpasningene gjelder fortsatt, og vil ikke bli påvirket av en innlemmelse av bygningsenergidirektiv 2018. Tilpasningene som er gjort for innlemmelse av bygningsenergidirektiv 2018 i EØS-avtalen, dreier seg i all hovedsak om tidsfrister for gjennomføring.

Bygningsenergidirektiv 2010/31/EU, som endret ved bygningsenergidirektiv 2018, har senere blitt erstattet av europaparlaments- og

rådsdirektiv (EU) 2024/1275, som en del av «Fit for 55»-pakken under EUs grønne giv («*European Green Deal*») og «Renovation Wave» med mål om høyere rehabiliteringstakt i bygningsmassen. Bygningsenergidirektivet fra 2024 er en separat rettsakt som behandles for seg, og er ikke omfattet av EØS-komiteens beslutning. Direktivet fra 2024 omtales derfor ikke nærmere i denne proposisjonen.

3 Nærmere om innholdet i bygningsenergidirektiv 2018

Bygningsenergidirektiv 2018 består av en fortale, fem artikler og ett vedlegg. Hovedelementene i direktivet framgår av *artikkel 1* som omfatter justeringer og endringer i bygningsenergidirektiv 2010/31/EU.

3.1 Hovedelementene i direktivet

Det gjøres endringer i 2010-direktivets artikkel 2 som omfatter definisjoner av tekniske begreper. Det legges til hva som menes med automatiske styringssystemer, oppvarmingssystem, varmegenerator, energiytelseskontrakt og isolert mikronett. Definisjon av tekniske bygningssystemer endres.

Videre innføres ny artikkel 2a med krav om utarbeidelse av en langsiktig renoveringsstrategi for bygg. Dette er et krav som tidligere lå i energieffektivitetsdirektiv 2012/27/EU. Den langsiktige strategien for renovering av bygg skal utarbeides med henblikk på å gjøre bygningsmassen mer energieffektiv og karbonfri i 2050. Strategien skal legge grunnlag for en kostnadseffektiv omdannelse av eksisterende bygninger til nesten-nullenergibygninger. Strategien skal blant annet inneholde et veikart med tiltak og målbare indikatorer for framdrift med milepæler i 2030, 2040 og 2050. For å oppnå ambisjonene i strategien skal medlemsstater legge til rette for finansiering av energieffektiviseringstiltak i bygg. Strategien skal sendes på offentlig høring.

Artikkel 6 oppdateres slik at 2010-direktivets krav til nye bygg forenkles. Det stilles krav om å vurdere høyeffektive alternative energiløsninger, som f.eks. fjernvarme, for nye bygg. Disse energiløsningene skal vurderes før byggearbeidet starter, og hvis de er tilgjengelig.

Femte ledd i artikkel 7 oppdateres og krever blant annet at medlemsstatene adresserer problemstillinger knyttet til innneklima, brannrisiko og seismisk aktivitet ved totalrenovering av bygg.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

Artikkel 8 om tekniske bygningssystemer utvides til også å omfatte elbillading. Det stilles krav til at nye bygg utrustes med muligheten for å regulere temperaturen i de ulike rommene hvis dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Dette vil også gjelde ved utskiftning av varmeanlegg. Når tekniske bygningssystemer er installert, byttet ut eller oppgradert, skal energibruken vurderes. Videre stilles det krav til ladeinfrastruktur for el-biler i nye bygg og ved hovedombygging. Direktivet stiller krav om minst ett ladepunkt på parkeringsplasser i nye yrkesbygg med mer enn ti parkeringsplasser, og at det fastsettes krav om installasjon av et minsteantall ladepunkter i eksisterende yrkesbygg med mer enn 20 parkeringsplasser. Det kan gis unntak for små og mellomstore bedrifter. I tillegg skal medlemsstatene tilrettelegge for ladepunkt i alle bygg gjennom tiltak som reduserer barrierer. Artikkel 8 pålegger også Kommisjonen å utarbeide en frivillig ordning for en indikator for smart-klare bygg.

Artikkel 10 omfatter økonomiske virkemidler og markedsbarrierer. Endringen innebærer at medlemsstatene skal bruke energibesparelser som målindikator for sine finansielle støtteordninger til energieffektivisering i bygg.

Artikkel 14 og 15 omfatter krav til energivurdering av varme- og klimaanlegg. Her oppjusteres terskelen for hvilke anlegg som faller inn under kravet om energivurdering fra 20 kW til anlegg på over 70 kW. De minste anleggene som er under 70 kW, er dermed ikke lenger dekket av direktivets krav. I tillegg utvides kravet til også å gjelde andre anlegg enn kjeler. Det legges opp til at kravet kan innfris gjennom rådgivning til relevante brukere hvis effekten av rådgivningen i tilstrekkelig grad kan dokumenteres. Det innføres i tillegg krav om at yrkesbygg med systemer for oppvarming og ventilasjon med samlet effekt på over 290 kW skal ha automatiske styringssystemer, der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart.

Artikkel 19 omfatter tidsfristen til Kommisjonen for å revidere direktivet, og det legges til en artikkel 19a som pålegger Kommisjonen å utarbeide en mulighetsstudie knyttet til krav om inspeksjon av frittstående ventilasjonssystemer, samt en frivillig ordning for renoveringspass innen 2020.

Artikkel 20(2) første avsnitt er endret til at medlemsstatene skal bidra med informasjon til bygningseiere og leietakere om kostnadseffektive energitiltak og relevante finansielle ordninger i forbindelse med energiattester.

Artikkel 23 oppdaterer bestemmelsen som gir Kommisjonen mulighet til å vedta delegerte rettsakter. Artikkel 24 og 25 som omfatter delegerte rettsakter, slettes. Artikkel 26 oppdateres og omfatter administrative endringer.

3.2 Øvrige endringer

Artikkel 2 i bygningsenergidirektiv 2018 formaliserer overføringen av krav til en langsiktig renoveringsstrategi for bygninger ved endringer i energieffektivitetsdirektiv 2012/27/EU.

Artikkel 3, artikkel 4 og artikkel 5 i bygningsenergidirektiv 2018 består av administrative bestemmelser om gjennomføring og ikrafttredelse og at direktivet retter seg mot EUs medlemsstater.

4 EØS-komiteens beslutning

Utkastet til EØS-komiteens beslutning inneholder en fortale og fire artikler. I *fortalen* er det vist til EØS-avtalen, særlig artikkel 98, som gir adgang til å endre vedlegg til EØS-avtalen ved vedtak i EØS-komiteen.

Artikkel 1 og *fortalen* lister opp endringene som gjøres i vedlegg IV til EØS-avtalen for innlemmelse av europaparlamentets rådsdirektiv (EU) 2018/844 av 30. mai 2018 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (bygningsenergidirektiv 2018). Det følger av artikkel 1 nr. 1 punkt i) at det er nr. 17 om bygningsenergidirektiv 2010 som skal endres, slik at det settes inn en referanse til bygningsenergidirektiv 2018.

Artikkel 2 slår fast at teksten til direktiv (EU) 2018/844 på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3 slår fast at beslutningen trer i kraft dagen etter at EØS-komiteebeslutningen er vedtatt, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt, eller den dagen EØS-komiteebeslutningen som innlemmer direktiv 2012/27/EU i EØS-avtalen, trer i kraft, avhengig av hva som inntreffer sist.

Artikkel 4 slår fast at beslutningen skal kunnføres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Vedlagt til EØS-komiteens beslutning er en erklæring fra Island om deres forhold til bygningsenergidirektivene.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

Tilpasningstekst

De spesifikke tilpasningene som gjelder for EFTA-statene, er nedfelt i *artikkel 1 nr. 1 og nr. 2*. I *artikkel 1 nr. 1 punkt ii)* gjøres det enkelte endringer i nummereringen av nr. 17 i vedlegg IV til EØS-avtalen, slik at bokstav d) blir bokstav g), bokstav c) blir bokstav e) og bokstav b) blir bokstav c).

Det følger av *artikkel 1 nr. 1 punkt iii)* at det i nr. 17 bokstav a) skal settes inn at ordene «og angi hvordan de bidrar til at Unionens mål for energieffektivitet nås i samsvar med direktiv 2012/27/EU» i artikkel 2a (2), ikke skal gjelde for EFTA-statene.

Etter *artikkel 1 nr. 1 punkt iv)* skal det gjøres endringer i nr. 17 etter tilpasning c). I artikkel 8(3) i bygningsenergidirektivet skal det etter formuleringen «1. januar 2025» føyes til følgende formulering: «eller, når det gjelder EFTA-statene, innen [fem år] etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. .../... av ... [denne beslutningen]». I nr. 6 skal det etter formuleringen: «eller, når det gjelder EFTA-statene, ett år etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. .../... av ... [denne beslutningen]».

Artikkel 1 nr. 1 slår fast at det i artikkel 14(4) og 15(4), etter formuleringen «2025» skal føyes til følgende formulering: «eller, når det gjelder EFTA-statene, [fem år] etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. .../... av ... [denne beslutningen]».

Artikkel 1 nr. 2 slår fast at nr. 24 i vedlegg IV til EØS-avtalen skal endres slik at det inntas en referanse til direktiv 2018/844.

5 Forholdet til norsk rett

Gjennomføringen av bygningsenergidirektiv 2018 vil medføre behov for lovendring knyttet til kravet om at yrkesbygg med systemer for oppvarming og ventilasjon med samlet effekt på over 290 kW skal ha automatiske styringssystemer, der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart.

Det er til vurdering om det også trengs ny lov hjemmel for å fastsette krav til ladepunkter i bygg.

Energidepartementet vil fremme en Prop. L om gjennomføring av bygningsenergidirektiv 2018 ved en endring i energiloven.

Forslag til lovendring vil bli sendt på offentlig høring.

Direktivets krav om minst ett ladepunkt på parkeringsplasser i yrkesbygg vil kunne kreve endringer i relevant regelverk. Videre vil implementeringen av direktivet kunne medføre andre mindre forskriftsendringer.

Direktivets krav til ladepunkter i yrkesbygg anses å være i tråd med norsk politikk.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Underlaget for en langsiktig renoveringsstrategi ble i stor grad utarbeidet av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) i 2022, men det vil være behov for enkelte oppdateringer. Utarbeidelse av oppdatert underlag for en langsiktig renoveringsstrategi, samt utarbeidelsen av selve strategien, vil dekkes under gjeldende budsjetter.

Når det gjelder økonomiske og administrative kostnader for private, vil kravet om automatiske styringssystemer for yrkesbygg med høyt varme- eller kjølebehov innebære en begrenset skjerping av norsk regelverk. Kravet vil kunne ha en begrenset økonomisk effekt, men gjelder kun der det er teknisk og økonomisk gjennomførbart å investere i slike systemer. Investeringen kan gi sparte energikostnader som veier opp for investeringskostnadene.

For kravet om et minste antall ladepunkter i yrkesbygg med mer enn 20 parkeringsplasser hadde medlemsstatene i EU frist fram til 1. januar 2025 til å innføre dette kravet. I utkastet til EØS-komiteebeslutning er det bedt om en EØS-tilpasning slik at EFTA-statene får en tilsvarende femårsperiode på å innføre et slikt krav. Kostnaden ved etablering av ett ladepunkt for yrkesbygg anslås å være i størrelsesorden 15–20 000 kroner. I den grad det er yrkesbygg som ikke allerede har minst ett ladepunkt, anses dette å være minimale økonomiske konsekvenser.

7 Konklusjon og tilråding

Energidepartementet tilrår samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet i samsvar med et vedlagt forslag.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

Forslag

**til vedtak om samtykke til deltakelse i en beslutning
i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av
direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU
om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om
energieffektivitet**

I

Stortinget samtykker i deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet.

Vedlegg 1

EØS-komiteens beslutning nr. [...] av [...] om endring av EØS-avtalens vedlegg IV (Energi)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/844 av 30. mai 2018 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) EFTA-statene er ikke inkludert i Unionens overordnede mål for energieffektivitet for 2030 i samsvar med direktiv 2012/27/EU, som endret ved direktiv (EU) 2018/2001. Følgelig skal EFTA-statene ikke angi hvordan de bidrar til at Unionens mål for energieffektivitet nås, i sine respektive langsiktige strategier omhandlet i artikkel 2a nr. 2.
- 3) På grunn av særtrekkene ved Islands relativt nye og ensartede bygningsmasse er det avtalt et midlertidig og betinget unntak fra anvendelse av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse. Dette unntaket bør gjelde for direktiv 2010/31/EU som endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/844 av 30. mai 2018. Unntaket bør være strengt begrenset i tid og bør bare gjelde fram til direktiv (EU) 2024/1275 om bygningers energiytelse (omarbeiding) er blitt innlemmet i EØS-avtalen.
- 4) EØS-avtalens vedlegg IV bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I EØS-avtalens vedlegg IV gjøres følgende endringer:

1. I nr. 17 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EU) gjøres følgende endringer:
 - i) følgende tilføyes:
«, endret ved:

- **32018 L 0844:** Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/844 av 30. mai 2018 (EUT L 156 av 19.6.2018, s. 75).»,
- ii) tilpasning d) omnummereres til tilpasning g), tilpasning c) omnummereres til tilpasning e), og tilpasning b) omnummereres til tilpasning c),
- iii) etter tilpasning a) skal ny tilpasning lyde:
«b) I artikkel 2a nr. 2 får ordene ‘og angi hvordan de bidrar til at Unionens mål for energieffektivitet nås i samsvar med direktiv 2012/27/EU’ ikke anvendelse for EFTA-statene.»,
- iv) etter tilpasning c) skal ny tilpasning lyde:
«d) I artikkel 8:
 - i) i nr. 3 skal ordene ‘eller, når det gjelder EFTA-statene, innen [fem år] etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. .../... av ... [denne beslutningen]’ tilføyes etter ordene ‘1. januar 2025’,
 - ii) i nr. 6 skal ordene ‘eller, når det gjelder EFTA-statene, ett år etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. .../... av ... [denne beslutningen]’ tilføyes etter ordene ‘21. mars 2021’.
- v) etter tilpasning e) skal ny tilpasning lyde:
«f) I artikkel 14 nr. 4 og artikkel 15 nr. 4 skal ordene ‘eller, når det gjelder EFTA-statene, [fem år] etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. .../... av ... [denne beslutningen]’ tilføyes etter ordet ‘2025’.

2. I nr. 24 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/27/EU) skal nytt strekpunkt lyde:

«– **32018 L 0844:** Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/844 av 30. mai 2018 (EUT L 156 av 19.6.2018, s. 75).»

Artikkel 2

Teksten til direktiv (EU) 2018/844 på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

¹ EUT L 156 av 19.6.2018, s. 75.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft [...], forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt², eller på den dag EØS-komiteens beslutning nr. .../... av [...] ³ [som innlemmer {direktiv 2012/27/EU} i EØS-avtalen] trer i kraft, alt etter hva som inntreffer sist.

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel [...]

For EØS-komiteen
Formann
[...]

EØS-komiteens
sekretærer
[...]

² [Ingen forfatningsrettslige krav angitt.] [Forfatningsrettslige krav angitt.]

³ Ennå ikke kunngjort.

Erklæring fra Islands regjering i forbindelse med beslutning nr. [...] som innlemmer europa-parlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/844 i EØS-avtalen [skal vedtas sammen med beslutningen og kunngjøres i EUT]

Island forplikter seg til å arbeide for å vurdere innlemmelse av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2024/1275 av 24. april 2024 om bygningers energiytelse (omarbeiding) i EØS-avtalen.

Island har ikke gjennomført noen tidligere versjoner av EUs regelverk om bygningers energiytelse Islands unike særtrekk, som en relativt ny og ensartet bygningsmasse, omfattende bruk av fornybar oppvarming og klimaforhold som skiller seg vesentlig fra klimaforholdene i mange EU-medlemsstater, gjør at det må foretas en grundig vurdering av konsekvensene av å innlemme direktivet og eventuelle tilpasninger som er nødvendig for å gjennomføre direktivet på Island. Videre vil en innlemmelse av direktivet kreve at det utarbeides en helt ny rettslig ramme på Island.

Vedlegg 2

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/844 av 30. mai 2018 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 194 nr. 2, under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité¹,

under henvisning til uttalelse fra Regionkomiteen²,

etter den ordinære regelverksprosedyren³ og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Unionen har forpliktet seg til å utvikle et bærekraftig, konkurransedyktig, sikkert og avkarbonisert energisystem. Energiunionen og rammen for energi- og klimapolitikken for 2030 fastsetter ambisiøse unionsforpliktelser om å redusere klimagassutslippene ytterligere med minst 40 % innen 2030 sammenlignet med 1990, om å øke andelen fornybar energi som brukes, om energisparing i samsvar med Unionens ambisjoner, og om å forbedre Europas energisikkerhet, konkurranseevne og bærekraft.
- 2) For å nå disse målene kombinerer gjennomgåelsen i 2016 av Unionens regelverksakter om energieffektivitet en ny vurdering av Unionens mål for energieffektivitet for 2030, som angitt i Det europeiske råds konklusjoner av 2014, en gjennomgåelse av de grunnleggende bestemmelsene i europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/27/EU⁴ og europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EU⁵, og en styrking

av finansieringsrammen, herunder de europeiske struktur- og investeringsfondene (ESIF) og Det europeiske fondet for strategiske investeringer (EFSD), som i siste instans vil forbedre de finansielle vilkårene for investeringer i energieffektivitet på markedet.

- 3) I henhold til direktiv 2010/31/EU skulle Kommisjonen innen 1. januar 2017 foreta en gjennomgåelse i lys av de erfaringene og framskrittene som var gjort ved anvendelsen av nevnte direktiv, og om nødvendig framlegge forslag.
- 4) For å forberede denne gjennomgåelsen traff Kommisjonen en rekke tiltak for å samle inn dokumentasjon om hvordan direktiv 2010/31/EU hadde blitt gjennomført i medlemsstatene, med vekt på hva som fungerte og hva som kunne forbedres.
- 5) Resultatet av gjennomgåelsen og Kommisjonens konsekvensanalyse viste at det var behov for en rekke endringer for å styrke de gjeldende bestemmelsene i direktiv 2010/31/EU og forenkle visse aspekter.
- 6) Unionen har forpliktet seg til å utvikle et bærekraftig, konkurransedyktig, sikkert og avkarbonisert energisystem innen 2050. For å nå dette målet trenger medlemsstatene og investorene tiltak som tar sikte på å nå det langsiktige målet for klimagassutslipp, og som avkarboniserer bygningsmassen, som står for omlag 36 % av alt CO₂-utslipp i Unionen, innen 2050. Medlemsstatene bør tilstrebe en kostnadseffektiv balanse mellom avkarbonisering av energiforsyningen og reduksjon av sluttforbruket av energi. For dette formålet trenger medlemsstatene og investorene en tydelig visjon som rettesnor for sin politikk og sine investeringsbeslutninger, med veiledende nasjonale milepæler og energieffektiviserings-

¹ EUT C 246 av 28.7.2017, s. 48.

² EUT C 342 av 12.10.2017, s. 119.

³ Europaparlamentets holdning av 17. april 2018 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 14. mai 2018.

⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/27/EU av 25. oktober 2012 om energieffektivitet, endring av direktiv 2009/125/EF og 2010/30/EU og oppheving av direktiv 2004/8/EF og 2006/32/EF (EUT L 315 av 14.11.2012, s. 1).

⁵ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EU av 19. mai 2010 om bygningers energiytelse (EUT L 153 av 18.6.2010, s. 13).

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

tiltak for å nå målene på kort sikt (2030), mellomlang sikt (2040) og lang sikt (2050). Med tanke på disse målene og Unionens samlede ambisjoner når det gjelder energieffektivitet, er det viktig at medlemsstatene angir forventede resultater fra sine langsiktige strategier for renovering og overvåker utviklingen ved å fastsette nasjonale framdriftsindikatorer, idet det tas hensyn til nasjonale forhold og utviklingstrekk.

- 7) Paris-avtalen av 2015 om klimaendring etter den 21. partskonferansen for De forente nasjoners rammekonvensjon om klimaendring (COP 21) styrker Unionens innsats for å avkarbonisere sin bygningsmasse. Idet det tas hensyn til at nesten 50 % av Unionens sluttforbruk av energi brukes til oppvarming og kjøling, hvorav 80 % brukes i bygninger, er oppnåelsen av Unionens energi- og klimamål knyttet til Unionens innsats for å renovere bygningsmassen ved å prioritere energieffektivitet, anvende prinsippet om «energieffektiv først» og vurdere innføringen av fornybar energi.
- 8) Bestemmelsene om langsiktige strategier for renovering fastsatt i direktiv 2012/27/EU bør flyttes til direktiv 2010/31/EU, der de passer bedre inn i sammenhengen. Medlemsstatene bør kunne bruke sine langsiktige strategier for renovering for å ivareta brannsikring og risiko i forbindelse med kraftig seismisk aktivitet som påvirker energieffektiviserende renoveringer og bygningers levetid.
- 9) For å oppnå en svært energieffektiv og avkarbonisert bygningsmasse og sikre at de langsiktige strategiene for renovering gir de nødvendige framskrittene i arbeidet med å bygge om eksisterende bygninger til nesten null-energibygninger, særlig ved en økning i totalrenoveringer, bør medlemsstatene gi klare retningslinjer og sette opp målbare og målrettede tiltak samt fremme lik tilgang til finansiering, herunder for segmentene i den nasjonale bygningsmassen som har dårligst energiytelse, for forbrukere som er rammet av energifattigdom, for sosial boligbygging og for husholdninger som står i dilemmaer med hensyn til skjev interessefordeling, samtidig som det tas hensyn til spørsmålet om overkommelige priser. For ytterligere å støtte nødvendige forbedringer av den nasjonale leieboligmassen bør medlemsstatene vurdere å innføre eller fortsette å anvende krav om et visst nivå av energiytelse for utleieeiendommer, i samsvar med energisertifikatene.
- 10) I henhold til Kommisjonens konsekvensanalyse vil det i gjennomsnitt være behov for en årlig renovering på 3 % for å oppnå Unionens ambisjoner om energieffektivitet på en kostnadseffektiv måte. Tatt i betraktning at en 1 % økning i energisparingen reduserer importen av gass med 2,6 %, er det av stor betydning å ha klare ambisjoner for renovering av den eksisterende bygningsmassen. Arbeidet med å øke bygningers energiytelse vil derfor bidra aktivt til Unionens energi-uavhengighet, og vil dessuten ha stort potensial for å skape arbeidsplasser i Unionen, særlig i små og mellomstore bedrifter. I den forbindelse bør medlemsstatene ta hensyn til behovet for en klar forbindelse mellom sine langsiktige strategier for renovering og relevante initiativer for å fremme kompetanseutvikling og utdanning i bygg- og anleggssektoren og sektoren for energieffektivitet.
- 11) Det bør tas hensyn til behovet for å avhjelpe energifattigdom i samsvar med kriteriene definert av medlemsstatene. Samtidig som medlemsstatene skisserer nasjonale tiltak som bidrar til å avhjelpe energifattigdommen i sine renoveringsstrategier, har de rett til å fastsette hva de anser som relevante tiltak.
- 12) I sine langsiktige strategier for renovering og i planleggingen av tiltak kan medlemsstatene bruke begreper som blant annet tiltaksgrenser, det vil si tidspunkter i en bygnings livssyklus, som for eksempel med hensyn til kostnadseffektivitet eller driftsforstyrrelser er passende for å gjennomføre energieffektiviserende renoveringer.
- 13) Verdens helseorganisasjons retningslinjer av 2009 fastsetter at når det gjelder innendørs luftkvalitet, gir bedre energiytelse i bygninger større komfort og bedre velferd for brukerne samt at det forbedrer helsen. Kuldebroer, utilstrekkelig isolasjon og utilsiktede luftstrømmer kan føre til overflatetemperaturer under luftens duggpunkt og at det dannes fukt. Det er derfor viktig å sikre fullstendig og ensartet isolasjon av bygningen, herunder balkonger, vinduspartier, tak, vegger, dører og gulv, og det bør rettes særlig oppmerksomhet mot å hindre at temperaturen på innvendige flater i bygningen faller under duggpunktstemperaturen.
- 14) Medlemsstatene bør støtte oppgraderinger i eksisterende bygningers energiytelse som bidrar til at det oppnås et sunt innemiljø, herunder ved å fjerne asbest og andre skadelige stoffer, hindre ulovlig fjerning av skadelige

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

- stoffer og gjøre det enklere å overholde eksisterende regelverksakter, for eksempel europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/148/EF⁶ og (EU) 2016/2284⁷.
- 15) Det er viktig å sikre at tiltak som forbedrer bygningers energiytelse, ikke bare fokuserer på bygningens klimaskjerm, men omfatter alle relevante elementer og tekniske systemer i en bygning, for eksempel passive elementer som er en del av passive teknikker som har som mål å redusere energibehovet ved oppvarming eller kjøling, energiforbruket til belysning og ventilasjon og dermed forbedre varmekomfort og visuell komfort.
- 16) Finansieringsordninger, stimulerings tiltak og mobilisering av finansinstitusjoner for energieffektiviserende renoveringer i bygninger bør spille en sentral rolle i nasjonale langsiktige strategier for renovering og bør fremmes aktivt av medlemsstatene. Slike tiltak bør omfatte å fremme energieffektivitetslån i forbindelse med sertifisert energieffektiviserende renovering av bygninger, fremme offentlige myndigheters investeringer i en energieffektiv bygningsmasse, for eksempel gjennom offentlig-private partnerskap eller frivillige kontrakter om energiytelse, redusere antatt risiko ved investeringer, framskaffe tilgjengelige og åpne rådgivningsverktøyer og støtteinstrumenter, for eksempel felles kontaktpunkter som yter integrerte energirenoveringstjenester, samt å gjennomføre andre tiltak og initiativer som dem som er nevnt i Komisjonens initiativ for smart finansiering av smarte bygninger.
- 17) Løsninger basert på natur, for eksempel godt planlagt gatebeplantning, grønne tak og vegger som isolerer og gir bygningene skygge, bidrar til å redusere energibehovet ved å begrense behovet for oppvarming og kjøling og forbedre bygningens energiytelse.
- 18) Det bør oppmuntres til forskning i og prøving av nye løsninger for å forbedre energiytelsen til historiske bygninger og steder, samtidig som kulturarven vernes og bevares.
- 19) For nye bygninger og bygninger som gjennomgår større renoveringer, bør medlemsstatene fremme høyeffektive alternative systemer dersom det er teknisk, funksjonelt og økonomisk gjennomførbart, samtidig som de ivaretar hensyn som sunt inneklima, brannsikring og risiko i forbindelse med kraftig seismisk aktivitet, i samsvar med nasjonale sikkerhetsregler.
- 20) For at målene for politikken for energieffektivitet i bygninger skal nås, bør åpenheten i energisertifikatene forbedres ved å sikre at alle nødvendige parametere for beregninger, både når det gjelder sertifisering og minstekrav til energiytelse, fastsettes og anvendes konsekvent. Medlemsstatene bør treffe egnede tiltak for for eksempel å sikre at ytelsen til installerte, utskiftede eller oppgraderte tekniske bygningsinstallasjoner, for eksempel til romoppvarming, klimaanlegg eller vannoppvarming, dokumenteres med sikte på bygningssertifisering og samsvars-kontroll.
- 21) Montering av selvregulerende innretninger i eksisterende bygninger med sikte på separat temperaturregulering i hvert enkelt rom eller, dersom det er begrunnet, i et nærmere angitt oppvarmet område i bygningsenheten, bør tas i betraktning dersom det er økonomisk gjennomførbart, for eksempel dersom kostnaden er mindre enn 10 % av de utskiftede varmegeneratorenes samlede kostnader.
- 22) Innovasjon og ny teknologi gjør det også mulig for bygninger å støtte den samlede avkarboniseringen av økonomien, herunder transportsektoren. Eksempelvis kan bygninger benyttes til å framskynde utviklingen av infrastruktur som kreves for smart lading av elektriske kjøretøyer, og samtidig skape et grunnlag for medlemsstatene til å bruke bilbatterier som en strømkilde, dersom de ønsker det.
- 23) Kombinert med en økt andel produksjon av fornybar elektrisk kraft gir bruk av elektriske kjøretøyer mindre CO₂-utslipp, som igjen fører til bedre luftkvalitet. Elektriske kjøretøyer utgjør en viktig del av en overgang til ren energi basert på energieffektiviseringstiltak, alternative typer drivstoff, fornybar energi og innovative løsninger for styring av energifleksibilitet. Byggeforskrifter kan brukes effektivt til å innføre målrettede krav som støtter utbyggingen av ladeinfrastruktur på parkeringsområder for bygninger som brukes til boligformål, og bygninger som ikke brukes til boligformål. Medlemsstatene bør fastsette til-

⁶ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/148/EF av 30. november 2009 om vern av arbeidstakere mot farer ved å være utsatt for asbest i arbeidet (EUT L 330 av 16.12.2009, s. 28).

⁷ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/2284 av 14. desember 2016 om reduksjon av nasjonale utslipp av visse luftforurensende stoffer, om endring av direktiv 2003/35/EF og om oppheving av direktiv 2001/81/EF (EUT L 344 av 17.12.2016, s. 1).

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

tak for å forenkle utbyggingen av ladeinfrastruktur med sikte på å fjerne hindringer, for eksempel skjev interessefordeling og administrative vanskeligheter som de enkelte eierne møter når de forsøker å sette opp et ladepunkt på sin parkeringsplass.

- 24) Infrastruktur for kabelføring gir nødvendige forutsetninger for en rask utbygging av ladepunkter, dersom og der det er behov. Medlemsstatene bør sikre utviklingen av elektromobilitet på en balansert og kostnadseffektiv måte. Særlig bør det i forbindelse med en større renovering som berører elektrisk infrastruktur, sikres relevant installering av kabelføringsinfrastruktur. Ved gjennomføringen av kravene til elektromobilitet i nasjonal lovgivning bør medlemsstatene ta behørig hensyn til mulige ulike forhold som eierskap av bygninger og tilstøtende parkeringsområder, offentlige parkeringsområder som drives av private enheter, og bygninger som har både en boligfunksjon og en funksjon som ikke er til boligformål.
- 25) Lett tilgjengelig infrastruktur vil redusere kostnadene ved oppsetting av ladepunkter for de enkelte eierne og sikre at brukerne av elektriske kjøretøyer har tilgang til ladepunkter. Fastsettelse av krav til elektromobilitet på unionsplan med hensyn til forberedelse av parkeringsplasser og oppsetting av ladepunkter, er en effektiv måte å fremme elektriske kjøretøyer på i nær framtid, samtidig som det på mellomlang og lang sikt muliggjør ytterligere utvikling til redusert kostnad.
- 26) Når medlemsstatene fastsetter sine krav til oppsetting av et minste antall ladepunkter for bygninger som ikke brukes til boligformål og har mer enn 20 parkeringsplasser, som skal gjelde fra 2025, bør de ta hensyn til relevante nasjonale, regionale og lokale forhold samt mulige ulike behov og omstendigheter basert på område, bygningstype, dekning med offentlig transport og andre relevante kriterier for å sikre en forholdsmessig og hensiktsmessig utbygging av ladepunkter.
- 27) Visse særlig sårbare geografiske områder kan imidlertid ha særlige vanskeligheter med å oppfylle kravene til elektromobilitet. Dette kan være tilfellet for de mest fjerntliggende regionene som definert i artikkel 349 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV), på grunn av deres fjerne beliggenhet, status som øysamfunn, lite flateinnhold, vanskelig topografi og klima, og på grunn av isolerte mikronett, hvis elektrisitetsnett kan måtte utvikle seg til å håndtere en ytterligere elektrifisering av lokal transport. I slike tilfeller bør medlemsstatene gis mulighet til ikke å anvende kravene til elektromobilitet. Uten hensyn til dette unntaket kan elektrifisering av transport være et viktig verktøy for å ivareta problemer med luftkvaliteten eller forsyningssikkerheten, som disse regionene og systemene ofte står overfor.
- 28) Når medlemsstatene anvender kravene til infrastruktur for elektromobilitet fastsatt i endringene av direktiv 2010/31/EU, som fastsatt i dette direktivet, bør de vurdere behovet for helhetlig og sammenhengende byplanlegging og fremme alternative, sikre og bærekraftige transportmåter og deres støtteinfrastruktur, for eksempel gjennom egen parkeringsinfrastruktur for elsykler og kjøretøyer for personer med nedsatt bevegelsesevne.
- 29) Dagsordenene for det digitale indre markedet og energiunionen bør tilpasses og bidra til felles mål. Digitaliseringen av energisystemet endrer energilandskapet raskt, fra integrering av fornybare energikilder til smarte nett og smartklare bygninger. For å kunne digitalisere byggesektoren er Unionens konnektivitetsmål og ambisjoner for utbygging av kommunikasjonsnett med høy kapasitet viktige for smarte hjem og godt oppkoblede samfunn. Det bør innføres målrettede stimulerings tiltak for å fremme smartklare systemer og digitale løsninger i det bygde miljøet. Dette gir nye muligheter for energisparing ved å gi forbrukerne mer nøyaktige opplysninger om sine forbruksmønstre og gjøre det mulig for nettoperatøren å forvalte nettet mer effektivt.
- 30) Smartklarindikatoren bør brukes til å måle bygningers evne til å bruke informasjons- og kommunikasjonsteknologi og elektroniske systemer til å tilpasse driften av bygninger til behovene til brukerne og nettet, og til å forbedre bygningenes energieffektivitet og samlede ytelse. Smartklarindikatoren bør øke bevisstheten blant bygningseiere og brukere om verdien bak bygningsautomasjon og elektronisk overvåking av tekniske bygningsinstallasjoner, og bør gi brukerne tillit til den faktiske sparingen som disse nye forbedrede funksjonene medfører. Det bør være frivillig for medlemsstatene å bruke ordningen for smartklarvurdering av bygninger.
- 31) For å tilpasse direktiv 2010/31/EU til den tekniske utviklingen bør myndigheten til å vedta rettsakter i samsvar med artikkel 290 i TEUV delegeres til Kommisjonen med sikte

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

på å utfylle nevnte direktiv ved å fastsette en definisjon av smartklarindikatoren og en metode for å beregne den. Det er særlig viktig at Kommisjonen holder hensiktsmessige samråd under sitt forberedende arbeid, herunder på ekspertnivå, og at slike samråd gjennomføres i samsvar med prinsippene fastsatt i den tverrinstitusjonelle avtalen av 13. april 2016 om bedre regelverksutforming⁸. For å sikre lik deltakelse i forberedelsen av delegerte rettsakter er det også viktig at Europaparlamentet og Rådet mottar alle dokumenter samtidig som medlemsstatenes eksperter, og at deres eksperter gis systematisk adgang til møter i Kommisjonens ekspertgrupper som omhandler forberedelsen av delegerte rettsakter.

- 32) For å sikre ensartede vilkår for gjennomføringen av direktiv 2010/31/EU, endret ved dette direktivet, bør Kommisjonen gis gjennomføringsmyndighet med hensyn til nærmere regler for gjennomføring av en frivillig felles unionsordning for smartklarvurdering av bygninger. Denne myndigheten bør utøves i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011⁹.
- 33) For å sikre at økonomiske tiltak i forbindelse med energieffektivitet anvendes på best måte ved renovering av bygninger bør slike tiltak være knyttet til kvaliteten på renoveringsarbeidet i lys av den planlagte eller oppnådde energisparing. Disse tiltakene bør derfor være knyttet til ytelsen til utstyret eller materialet som brukes ved renoveringen, til installatørens sertifiserings- eller kvalifikasjonsnivå, til en energirevisjon, eller til den forbedringen som oppnås som følge av renoveringen, som bør vurderes ved å sammenligne energisertifikatene som er utstedt før og etter renoveringen, ved å bruke standardverdier eller ved en annen åpen og forholdsmessig metode.
- 34) Gjeldende uavhengige kontrollsystemer for energisertifikater kan brukes til samsvarskontroll og bør styrkes for å sikre at sertifikatene er av god kvalitet. Dersom det uavhengige kontrollsystemet for energisertifikater kompletteres med en valgfri database som går utover kravene i direktiv 2010/31/EU, endret ved dette direktivet, kan det brukes til samsvarskontroll og til å legge fram statistikk for

den regionale eller nasjonale bygningsmassen. Dataene om bygningsmassen må være av høy kvalitet, og slike data kan delvis genereres av databasene som nesten alle medlemsstatene nå utarbeider og forvalter med hensyn til energisertifikater.

- 35) Ifølge Kommisjonens konsekvensanalyse ble bestemmelsene om inspeksjoner av varmesystemer og klimaanlegg konstatert å være ineffektive fordi de ikke i tilstrekkelig grad sikret disse tekniske installasjonenes opprinnelige eller senere ytelse. Selv rimelige tekniske løsninger for energieffektivisering med svært kort nedbetalingstid, for eksempel hydraulisk balansering av varmesystemet og installering eller utskifting av termostatventiler, vurderes ikke i tilstrekkelig grad i dag. Bestemmelsene om inspeksjoner bør endres for å sikre bedre resultater fra inspeksjonene. I disse endringene bør det legges vekt på inspeksjoner av sentralvarmesystemer og klimaanlegg, også når disse installasjonene kombineres med ventilasjonssystemer. Disse endringene bør ikke omfatte små varmesystemer som elektriske varmeovner og vedovner når de faller under grenseverdiene for inspeksjon i henhold til direktiv 2010/31/EU, endret ved dette direktivet.
- 36) Ved gjennomføring av inspeksjoner og for å oppnå den tilsiktede forbedringen av bygningers energiytelse i praksis, bør målet være å forbedre den faktiske energiytelsen til varmesystemer, klimaanlegg og ventilasjonssystemer under virkelige bruksforhold. Den faktiske ytelsen til slike systemer styres av energiforbruket under dynamiske varierende typiske eller gjennomsnittlige driftsforhold. Slike forhold krever for det meste bare en del av den nominelle utgangskapasiteten, og inspeksjoner av varmesystemer, klimaanlegg og ventilasjonssystemer bør derfor omfatte en vurdering av utstyrets relevante kapasitet til å forbedre systemets ytelse under forskjellige forhold, for eksempel delastforhold.
- 37) Bygningsautomasjon og elektronisk overvåking av tekniske bygningsinstallasjoner har vist seg å være en effektiv erstatning for inspeksjoner, særlig når det gjelder store systemer, og har stort potensial for å gi kostnadseffektiv og betydelig energisparing for både forbrukere og foretak. Installering av slikt utstyr bør anses som det mest kostnadseffektive alternativet til inspeksjoner i store bygninger som ikke brukes til boligformål, og i bygninger med flere leiligheter som er store

⁸ EUT L 123 av 12.5.2016, s. 1.

⁹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011 av 16. februar 2011 om fastsettelse av allmenne regler og prinsipper for medlemsstatenes kontroll med Kommisjonens utøvelse av sin gjennomføringsmyndighet (EUT L 55 av 28.2.2011, s. 13).

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

nok til å gi en tilbakebetalingstid på under tre år, ettersom det gjør det mulig å treffe tiltak med hensyn til de opplysningene som er gitt, og dermed sikre energisparing over tid. Når det gjelder små installasjoner, bør installatørenes dokumentasjonen av systemets ytelse gjøre det mulig å kontrollere at minstekravene fastsatt for alle tekniske bygningsinstallasjoner overholdes.

- 38) Den nåværende muligheten medlemsstatene har til å velge tiltak på grunnlag av rådgivning som et alternativ til inspeksjon av varmesystemer, klimaanlegg, systemer for kombinert varme- og ventilasjonssystem samt systemer for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem, skal beholdes, forutsatt at det gjennom en rapport som framlegges for Kommisjonen, er dokumentert at den samlede virkningen er likeverdig med virkningen av inspeksjon, før tiltakene anvendes.
- 39) Gjennomføringen av regelmessige inspeksjonsordninger for varme- og klimaanlegg i henhold til direktiv 2010/31/EU medførte betydelige administrative og økonomiske investeringer fra medlemsstatene og privat sektor, herunder til opplæring og akkreditering av sakkyndige, til kvalitetssikring og kontroll samt til kostnadene ved inspeksjoner. Medlemsstater som har truffet de tiltakene som er nødvendige for å innføre regelmessige inspeksjoner, og som har gjennomført effektive inspeksjonsordninger, kan finne det hensiktsmessig å fortsette å bruke disse ordningene, herunder også for mindre varmesystemer og klimaanlegg. I slike tilfeller bør medlemsstatene ikke være forpliktet til å underrette Kommisjonen om disse strengere kravene.
- 40) Uten at det berører medlemsstatenes valg om å anvende settet med standarder som gjelder bygningers energiytelse, utarbeidet i henhold til Kommisjonens mandat M/480 til Den europeiske standardiseringsorganisasjon (CEN), vil det å anerkjenne og fremme disse standardene på tvers av medlemsstatene ha en positiv virkning på gjennomføringen av direktiv 2010/31/EU, endret ved dette direktivet.
- 41) Kommisjonsrekommendasjon (EU) 2016/1318¹⁰ om nesten nullenergibygninger beskrev hvordan gjennomføringen av direktiv

2010/31/EU samtidig kan sikre ombygging av bygningsmassen og overgang til en mer bærekraftig energiforsyning, noe som også støtter strategien for oppvarming og kjøling. For å sikre korrekt gjennomføring bør den generelle rammen for beregning av bygningers energiytelse oppdateres, og det bør oppmuntres til forbedret ytelse for bygningens klimaskjerm med støtte fra arbeidet som er utført av CEN i henhold til Kommisjonens mandat M/480. Medlemsstatene kan velge å utfylle dette ved å legge fram ytterligere numeriske indikatorer, for eksempel for hele bygningens samlede energiforbruk eller klimagassutslipp.

- 42) Dette direktivet bør ikke hindre medlemsstatene i å fastsette mer ambisiøse krav til energiytelse for bygninger og bygnings-elementer, så lenge disse kravene er forenlige med unionsretten. Det er forenlig med målene for direktiv 2010/31/EU og 2012/27/EU at disse tiltakene under visse omstendigheter kan begrense installeringen eller bruken av produkter som er omfattet av annet gjeldende harmoniseringsregelverk i Unionen, forutsatt at slike krav ikke utgjør en uberettiget markedshindring.
- 43) Ettersom målet for dette direktivet, som er å redusere den energien som kreves for å oppfylle energibehovet som er knyttet til vanlig bruk av bygninger, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av sikret enhetlighet med hensyn til felles mål, forståelse og politisk vilje, bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktivet ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.
- 44) Dette direktivet respekterer fullt ut medlemsstatenes nasjonale særtrekk og forskjeller samt deres myndighet i samsvar med artikkel 194 nr. 2 i TEUV. Videre er målet med dette direktivet å tillate deling av beste praksis for å lette overgangen til en svært energieffektiv bygningsmasse i Unionen.
- 45) I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter¹¹ har medlemsstatene forpliktet seg til at underretningen om innarbeidingstiltakene i beretti-

¹⁰ Kommisjonsrekommendasjon (EU) 2016/1318 av 29. juli 2016 med tittelen «on guidelines for the promotion of nearly zero-energy buildings and best practices to ensure that, by 2020, all new buildings are nearly zero-energy buildings» (EUT L 208 av 2.8.2016, s. 46).

¹¹ EUT C 369 av 17.12.2011, s. 14.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

gede tilfeller skal følges av ett eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktivet anser regelgiveren at oversendingen av slike dokumenter er berettiget.

- 46) Direktiv 2010/31/EU og direktiv 2012/27/EU bør derfor endres.

VEDTATT DETTE DIREKTIVET:

Artikkel 1

Endringer i direktiv 2010/31/EU

I direktiv 2010/31/EU gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 2 gjøres følgende endringer:
 - a) Nr. 3 skal lyde:

«3. 'tekniske bygningsinstallasjoner' teknisk utstyr til romoppvarming, romkjøling, ventilasjon, varmtvann til husholdningsbruk, innebygde lysanlegg, bygningsautomasjon og -styring, produksjon av elektrisk kraft på stedet eller en kombinasjon av disse, herunder de systemene som bruker energi fra fornybare kilder, i en bygning eller bygningseenhet.».
 - b) Nytt nummer skal lyde:

«3a. 'byggningsautomasjons- og styrings-system' et system som består av alle produkter, all programvare og alle tekniske tjenester som kan støtte energieffektiv, økonomisk og sikker drift av tekniske bygningsinstallasjoner gjennom automatisk kontroll, og ved å forenkle den manuelle styringen av disse tekniske bygningsinstallasjonene.».
 - c) Nye numre skal lyde:

«15a. 'varmesystem' en kombinasjon av de komponentene som kreves for å oppnå en form for behandling av inneluften, og som gjør at temperaturen kan økes,

15b. 'varmegenerator' den delen av et varmesystem som produserer nyttbar varme ved hjelp av en eller flere av følgende prosesser:

 - a) Forbrenning av brensel, for eksempel i en kjel.
 - b) Joule-effekten som finner sted i varmeelementene i et oppvarmings-system med elektrisk motstand.
 - c) Oppsamling av varme fra omgivelse-slutt, avtrekksluft eller en vann- eller jordkilde ved hjelp av en varmepumpe,

15c. 'kontrakt om energiytelse' en kontrakt om energiytelse som definert i artikkel 2 nr. 27 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/27/EU^(*),

^(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/27/EU av 25. oktober 2012 om energieffektivitet, endring av direktiv 2009/125/EF og 2010/30/EU og oppheving av direktiv 2004/8/EF og 2006/32/EF (EUT L 315 av 14.11.2012, s. 1).».

- d) Nytt nummer skal lyde:

«20. 'isolert mikronett' et isolert mikronett som definert i artikkel 2 nr. 27 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EF^(*).

^(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 2003/54/EF (EUT L 211 av 14.8.2009, s. 55).».

- 2) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 2a

Langsiktig strategi for renovering

1. Hver medlemsstat skal utarbeide en langsiktig renoveringsstrategi for å støtte renoveringen av den nasjonale massen av bygninger som brukes til boligformål og som ikke brukes til boligformål, både offentlige og private, til en svært energieffektiv og avkarbonisert bygningsmasse innen 2050, og for å legge til rette for en kostnadseffektiv ombygging av eksisterende bygninger til nesten nullenergibygninger. Hver langsiktige renoveringsstrategi skal framlegges i samsvar med gjeldende planleggings- og rapporteringsforpliktelser og skal omfatte
 - a) en oversikt over den nasjonale bygningsmassen, eventuelt basert på statistisk prøvetaking og forventet andel av renoverte bygninger i 2020,
 - b) identifisering av kostnadseffektive renoveringsmetoder som er relevante for bygningstypen og klimasonen, idet det tas hensyn til mulige relevante tiltaksgrenser i bygningens livssyklus, dersom det er relevant,
 - c) politikk og tiltak for å fremme kostnadseffektiv totalrenovering av bygninger, herunder trinnvis totalrenovering, og for å støtte målrettede kostnadseffektive tiltak og renovering, for eksempel ved å innføre en valgfri ordning for bygningsrenoveringspass,

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

- d) en oversikt over politikk og tiltak som rettes inn mot de segmentene i den nasjonale bygningsmassen som har dårligst energiytelse, dilemmaer med hensyn til skjev interessefordeling og markedssvikt samt en oversikt over relevante nasjonale tiltak som bidrar til å avhjelpe energifattigdom,
 - e) politikk og tiltak som rettes inn mot alle offentlige bygninger,
 - f) en oversikt over nasjonale initiativer for å fremme smart teknologi og godt oppkoblede bygninger og samfunn samt ferdigheter og utdanning i bygge- og energieffektivitetssektorene, og
 - g) et evidensbasert overslag over forventet energisparing og generelle fordeler, for eksempel med hensyn til helse, sikkerhet og luftkvalitet.
2. I sin langsiktige strategi for renovering skal hver medlemsstat utarbeide en kjøreplan med tiltak og nasjonalt fastsatte og målbare framdriftsindikatorer, med sikte på å nå det langsiktige 2050-målet om å redusere klimagassutslippene i Unionen med 80–95 % sammenlignet med 1990, for å sikre en svært energieffektiv og avkarbonisert nasjonal bygningsmasse, og for å legge til rette for en kostnadseffektiv ombygging av eksisterende bygninger til nesten nullenergibygninger. Kjøreplanen skal inneholde veiledende milepæler for 2030, 2040 og 2050 og angi hvordan de bidrar til at Unionens mål for energieffektivitet nås i samsvar med direktiv 2012/27/EU.
 3. For å støtte mobiliseringen av investeringer i den renoveringen som er nødvendig for å nå målene nevnt i nr. 1, skal medlemsstatene gjøre det enklere å få tilgang til hensiktsmessige ordninger for
 - a) sammenslåing av prosjekter, herunder ved hjelp av investeringsplattformer eller -grupper og konsortier av små og mellomstore bedrifter, for å gi investorer tilgang og tilby pakkeløsninger for potensielle kunder,
 - b) reduksjon av den antatte risikoen ved energieffektiviseringsoperasjoner for investorer og privat sektor,
 - c) bruk av offentlig finansiering for å mobilisere ytterligere privatsektorinvesteringer eller håndtere spesifikk markedssvikt,
 - d) styring av investeringer mot en energieffektiv offentlig bygningsmasse i samsvar med Eurostats retningslinjer, og
 - e) tilgjengelige og åpne rådgivningsverktøyer, for eksempel felles kontaktpunkter for forbrukere og energirådgivningstjenester, om relevante energieffektiviserende renoveringer og finansieringsordninger.
 4. Kommisjonen skal samle inn og spre, minst til offentlige myndigheter, beste praksis for vellykkede offentlige og private finansieringsordninger for energieffektiviserende renoveringer, samt opplysninger om ordninger for sammenslåing av småskala-prosjekter innen energieffektiviserende renovering. Kommisjonen skal identifisere og spre beste praksis for økonomiske stimulerings tiltak for renovering fra et forbrukerperspektiv, idet det tas hensyn til forskjeller i kostnadseffektivitet mellom medlemsstatene.
 5. For å støtte utviklingen i sin langsiktige renoveringsstrategi skal hver enkelt medlemsstat gjennomføre en offentlig høring om den langsiktige renoveringsstrategien før den framlegges for Kommisjonen. Hver medlemsstat skal ta med et sammendrag av resultatene fra den offentlige høringen som vedlegg til sin langsiktige renoveringsstrategi.

Hver medlemsstat skal fastsette nærmere regler for høringen på en inkluderende måte ved gjennomføringen av sin langsiktige renoveringsstrategi.
 6. Hver medlemsstat skal ta med nærmere opplysninger om gjennomføringen av sin forrige langsiktige renoveringsstrategi som vedlegg til den langsiktige renoveringsstrategien, herunder opplysninger om planlagt politikk og planlagte tiltak.
 7. Hver medlemsstat kan bruke sin langsiktige renoveringsstrategi for å håndtere brannsikring og risiko i forbindelse med kraftig seismisk aktivitet som påvirker energieffektiviserende renoveringer og bygningers levetid.».
- 3) Artikkel 6 skal lyde:

«Artikkel 6

Nye bygninger

 1. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at nye bygninger oppfyller minstekravene til energiytelse fastsatt i samsvar med artikkel 4.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

2. Før oppføringen av nye bygninger starter, skal medlemsstatene sikre at det tas hensyn til den tekniske, miljømessige og økonomiske gjennomførbarheten av eventuelle høyeffektive alternative systemer, dersom slike er tilgjengelige.».
- 4) I artikkel 7 skal femte ledd lyde:

«Medlemsstatene skal i forbindelse med bygninger som gjennomgår større renoveringer, fremme høyeffektive alternative systemer, i den grad det er teknisk, funksjonelt og økonomisk gjennomførbart, og skal ivareta hensyn som sunt inneklima, brannsikring og risiko i forbindelse med kraftig seismisk aktivitet.».
- 5) Artikkel 8 skal lyde:

«Artikkel 8

Tekniske bygningsinstallasjoner, elektromobilitet og smartklarindikator

1. For å optimalisere tekniske bygningsinstallasjoners energibruk skal medlemsstatene fastsette krav til slike installasjoner når det gjelder samlet energiytelse, riktig installasjon og egnet dimensjonering, justering og kontroll av de tekniske bygningsinstallasjonene som er installert i eksisterende bygninger. Medlemsstatene kan også anvende disse kravene på nye bygninger.

Det skal fastsettes krav til nye tekniske bygningsinstallasjoner og til tekniske bygningsinstallasjoner som skiftes ut eller oppgraderes, og disse kravene skal anvendes i den grad det er teknisk, økonomisk og funksjonelt gjennomførbart.

Medlemsstatene skal kreve at nye bygninger, dersom det er teknisk og økonomisk gjennomførbart, er utstyrt med selvregulerende innretninger for separat regulering av temperaturen i hvert rom, eller, dersom det er begrunnet, i en angitt oppvarmet sone av bygningseenheten. I eksisterende bygninger skal installering av slike selvregulerende innretninger kreves når varmegeneratorer skiftes ut, dersom det er teknisk og økonomisk gjennomførbart.

2. Med hensyn til nye bygninger som ikke brukes til boligformål, og bygninger som ikke brukes til boligformål som gjennomgår større renoveringer, og som har mer enn ti parkeringsplasser, skal medlemsstatene sikre at det settes opp minst ett ladepunkt i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/94/EU^(*) samt kabelføringsinfrastruktur, det vil si rør for elek-

triske kabler, for minst en av hver femte parkeringsplass, slik at det på et senere tidspunkt kan settes opp ladepunkter for elektriske kjøretøyer dersom

- a) parkeringsområdet ligger inne i bygningen og, når det gjelder større renoveringer, renoveringstiltakene omfatter parkeringsområdet eller bygningens elektriske infrastruktur, eller
- b) parkeringsområdet fysisk grenser til bygningen og, når det gjelder større renoveringer, renoveringstiltakene omfatter parkeringsområdet eller parkeringsområdets elektriske infrastruktur.

Kommisjonen skal innen 1. januar 2023 framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet om et mulig bidrag til en boligpolitikk i Unionen som fremmer elektromobilitet, og skal eventuelt foreslå tiltak med hensyn til dette.

3. Medlemsstatene skal innen 1. januar 2025 fastsette krav til oppsetting av et minste antall ladepunkter for alle bygninger som ikke brukes til boligformål, og som har mer enn 20 parkeringsplasser.
4. Medlemsstatene kan beslutte ikke å fastsette eller anvende kravene nevnt i nr. 2 og 3 på bygninger som eies og benyttes av små og mellomstore bedrifter som definert i avdeling I i vedlegget til kommisjonsrekommendasjon 2003/361/EF^(**).
5. Med hensyn til nye bygninger som brukes til boligformål, og bygninger som brukes til boligformål som gjennomgår større renoveringer, og som har mer enn ti parkeringsplasser, skal medlemsstatene sikre at det settes opp kabelføringsinfrastruktur, det vil si rør for elektriske kabler, for hver parkeringsplass, slik at det på et senere tidspunkt kan settes opp ladepunkter for elektriske kjøretøyer dersom
 - a) parkeringsområdet ligger inne i bygningen og, når det gjelder større renoveringer, renoveringstiltakene omfatter parkeringsområdet eller bygningens elektriske infrastruktur, eller
 - b) parkeringsområdet fysisk grenser til bygningen og, når det gjelder større renoveringer, renoveringstiltakene omfatter parkeringsområdet eller parkeringsområdets elektriske infrastruktur.
6. Medlemsstatene kan beslutte ikke å anvende nr. 2, 3 og 5 på særlige kategorier av bygninger dersom

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

- a) når det gjelder nr. 2 og 5, søknader om byggetillatelse eller tilsvarende søknader er inngitt innen 10. mars 2021,
 - b) den nødvendige kabelføringsinfrastrukturen vil være avhengig av isolerte mikronett, eller bygningene ligger i de mest fjerntliggende regionene i henhold til artikkel 349 i TEUV, dersom dette vil føre til betydelige problemer for driften av det lokale energisystemet og vil kunne sette stabiliteten i det lokale nettet i fare,
 - c) kostnaden til lade- og kabelføringsinstallasjonene overstiger 7 % av den samlede kostnaden ved den større renoveringen av bygningen,
 - d) en offentlig bygning allerede er omfattet av sammenlignbare krav i samsvar med innarbeidingen av direktiv 2014/94/EU.
7. Medlemsstatene skal fastsette tiltak for å forenkle utbyggingen av ladepunkter i nye og eksisterende bygninger som brukes til boligformål og som ikke brukes til boligformål, og ta hensyn til mulige hindringer i regelverket, herunder framgangsmåter for tillatelse og godkjenning, uten at dette berører medlemsstatenes eiendoms- og leierett.
 8. Medlemsstatene skal vurdere behovet for en sammenhengende politikk for bygninger, myk og grønn mobilitet og byplanlegging.
 9. Når en teknisk bygningsinstallasjon installeres, skiftes ut eller oppgraderes, skal medlemsstatene sikre at den samlede energiytelsen til den endrede delen og eventuelt den fullstendige endrede installasjonen vurderes. Resultatene skal dokumenteres og videreformidles til bygnings-eieren slik at de forblir tilgjengelige og kan brukes til å kontrollere at minstekravene fastsatt i samsvar med nr. 1 i denne artikkelen er oppfylt, samt til å utstede energisertifikater. Med forbehold for artikkel 12 skal medlemsstatene beslutte om de skal kreve at det utstedes et nytt energisertifikat.
 10. Kommisjonen skal innen 31. desember 2019 vedta en delegert rettsakt i samsvar med artikkel 23 som utfyller dette direktivet ved å opprette en frivillig felles unionsordning for smartklarvurdering av bygninger. Vurderingen skal bygge på en vurdering av en bygnings eller bygningsenhets evne til å tilpasse driften til behovene til brukeren og nettet, og til å forbedre energieffektiviteten og den samlede ytelsen.
I samsvar med vedlegg IA skal den frivillige felles unionsordningen for smartklarvurdering av bygninger
 - a) fastsette en definisjon av smartklar-indikatoren, og
 - b) fastsette en metode for å beregne den.
 11. Kommisjonen skal innen 31. desember 2019 og etter å ha rådspurt relevante berørte parter, vedta en gjennomføringsrettsakt med nærmere opplysninger om de tekniske vilkårene for effektiv gjennomføring av ordningen nevnt i nr. 10 i denne artikkelen, herunder en tidsplan for en ikke-bindende prøvingsfase på nasjonalt plan, og som klargjør den utfyllende sammenhengen mellom ordningen og energisertifikatene nevnt i artikkel 11.
Nevnte gjennomføringsrettsakt skal vedtas etter undersøkelsesprosedyren nevnt i artikkel 26 nr. 3.

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/94/EU av 22. oktober 2014 om utbygging av en infrastruktur for alternativt drivstoff (EUT L 307 av 28.10.2014, s. 1).

(**) Kommisjonsrekommendasjon av 6. mai 2003 «concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises» (EUT L 124 av 20.5.2003, s. 36).».

- 6) I artikkel 10 erstattes nr. 6 med følgende:
 - «6. Medlemsstatene skal knytte sine økonomiske tiltak for energieffektivisering ved renovering av bygninger til målrettet eller oppnådd energisparing, som fastsatt ved hjelp av ett eller flere av følgende kriterier:
 - a) Energiytelsen til utstyret eller materiellet som brukes ved renoveringen; i så fall skal utstyret eller materiellet som brukes ved renoveringen, installeres av en installatør med relevant sertifiserings- eller kvalifikasjonsnivå.
 - b) Standardverdier for beregning av energisparing i bygninger.
 - c) Forbedringen som er oppnådd som følge av slik renovering, ved å sammenligne energisertifikater som er utstedt før og etter renovering.
 - d) Resultatene av en energirevisjon.
 - e) Resultatene av en annen relevant, åpen og forholdsmessig metode som viser forbedringen i energiytelse.
- 6a. Databaser for energisertifikater skal gjøre det mulig å samle inn data om det målte eller beregnede energiforbruket i de aktu-

elle bygningene, herunder minst offentlige bygninger som det er utstedt et energisertifikat for, som nevnt i artikkel 13, i samsvar med artikkel 12.

- 6b. Som et minstekrav skal aggregerte, anonymiserte data som er i samsvar med Unionens og nasjonale krav til vern av personopplysninger, på anmodning gjøres tilgjengelige for statistikk- og forskningsformål og for bygningseieren.».

7) Artikkel 14 og 15 skal lyde:

«Artikkel 14

Inspeksjon av varmesystemer

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å gjennomføre regelmessige inspeksjoner av de tilgjengelige delene av varmesystemer eller systemer for kombinert romoppvarming og ventilasjon med en nominell nytteeffekt på over 70 kW, for eksempel varmegeneratorer, styringssystemer og sirkulasjonspumper som brukes til oppvarming av bygninger. Inspeksjonen skal omfatte en vurdering av varmegeneratorens effektivitet og størrelse sammenlignet med bygningens oppvarmingsbehov og eventuelt ta hensyn til kapasiteten til varmesystemet eller systemet for kombinert romoppvarming og ventilasjon for å optimere ytelsen under typiske eller gjennomsnittlige driftsforhold.

Dersom det ikke er gjort noen endringer i varmesystemet eller systemet for kombinert romoppvarming og ventilasjon, eller i bygningens oppvarmingsbehov etter en inspeksjon som er utført i henhold til dette nummeret, kan medlemsstatene velge ikke å kreve at vurderingen av varmegeneratorens størrelse gjentas.

2. Tekniske bygningsinstallasjoner som uttrykkelig omfattes av et avtalt kriterium for energiytelse eller en kontraktsregulert ordning som angir et avtalt nivå for energieffektivisering, for eksempel kontrakter om energiytelse, eller som drives av et forsyningsforetak eller en nettoperatør og derfor er underlagt ytelsesovervåkingstiltak på systemsiden, skal unntas fra kravene fastsatt i nr. 1, forutsatt at den samlede virkningen av en slik framgangsmåte tilsvarer den som følger av nr. 1.
3. Som et alternativ til nr. 1 og forutsatt at den samlede virkningen er likeverdig med den som følger av nr. 1, kan medlemsstatene velge å treffe tiltak for å sikre at det gis råd til brukerne om utskifting av

varmegeneratorer, andre endringer av varmesystemet eller systemet for kombinert romoppvarming og ventilasjon samt alternative løsninger for å vurdere systemenes effektivitet og om de har en hensiktsmessig størrelse.

Før de alternative tiltakene nevnt i første ledd anvendes, skal hver medlemsstat gjennom å framlegge en rapport for Kommisjonen dokumentere at tiltakenes virkning er likeverdig med virkningen av tiltakene nevnt i nr. 1.

En slik rapport skal framlegges i samsvar med gjeldende planleggings- og rapporteringsforpliktelser.

4. Medlemsstatene skal, når det er teknisk og økonomisk gjennomførbart, fastsette krav for å sikre at bygninger som ikke brukes til boligformål og har en nominell nytteeffekt for varmesystemer eller systemer for kombinert romoppvarming og ventilasjon på over 290 kW, innen 2025 er utstyrt med bygningsautomasjons- og styringssystemer.

Bygningsautomasjons- og styringssystemene skal kunne

- a) kontinuerlig overvåke, registrere, analysere og gjøre det mulig å justere energiforbruket,
- b) fastsette referanseverdier for bygningens energieffektivitet, påvise effektivitetstap i tekniske bygningsinstallasjoner og underrette vedkommende som er ansvarlig for anleggene eller den bygningstekniske forvaltningen, om muligheter for energieffektivisering, og
- c) muliggjøre kommunikasjon med tilkoblede tekniske bygningsinstallasjoner og andre apparater i bygningen og samvirke med tekniske bygningsinstallasjoner på tvers av ulike typer av patentbeskyttede teknologier, innretninger og utstyr.
5. Medlemsstatene kan fastsette krav for å sikre at bygninger som brukes til boligformål, er utstyrt med
- a) funksjoner for kontinuerlig elektronisk overvåking som måler systemenes effektivitet og informerer eiere eller ledere dersom den har falt betydelig, og når vedlikehold av systemet er nødvendig, og
- b) effektive kontrollfunksjoner for å sikre optimal produksjon, distribusjon, lagring og bruk av energi.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

6. Bygninger som er i samsvar med nr. 4 eller 5, skal unntas fra kravene i nr. 1.

Artikkel 15

Inspeksjon av klimaanlegg

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltakene som er nødvendige for å gjennomføre regelmessige inspeksjoner av de tilgjengelige delene av klimaanlegg eller systemer for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem med en nominell nytteeffekt på over 70 kW. Inspeksjonen skal omfatte en vurdering av klimaanleggets effektivitet og størrelse sammenlignet med bygningens behov for kjøling og eventuelt ta hensyn til kapasiteten til klimaanlegget eller systemet for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem, for å optimere ytelsen under typiske eller gjennomsnittlige driftsforhold.

Dersom det ikke er gjort noen endringer i klimaanlegget eller systemet for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem, eller i bygningens behov for kjøling etter en inspeksjon som er utført i henhold til dette nummeret, kan medlemsstatene velge ikke å kreve at vurderingen av klimaanleggets størrelse gjentas.

Medlemsstater som opprettholder strengere krav i henhold til artikkel 1 nr. 3, er fritatt for plikten til å underrette Kommisjonen om dem.

2. Tekniske bygningsinstallasjoner som uttrykkelig omfattes av et avtalt kriterium for energiytelse eller en kontraktsregulert ordning som angir et avtalt nivå for energieffektivisering, for eksempel kontrakter om energiytelse, eller som drives av et forsyningsforetak eller en nettoperatør og derfor er underlagt ytelsesovervåkingstiltak på systemsiden, skal unntas fra kravene fastsatt i nr. 1, forutsatt at den samlede virkningen av en slik framgangsmåte tilsvarer den som følger av nr. 1.
3. Som et alternativ til nr. 1 og forutsatt at den samlede virkningen er likeverdig med den som følger av nr. 1, kan medlemsstatene velge å treffe tiltak for å sikre at det gis råd til brukerne om utskifting av klimaanlegg eller systemer for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem, andre endringer av klimaanlegget eller systemet for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem samt alternative løsninger for å vurdere systemenes effektivitet og om de har en hensiktsmessige størrelse.

Før de alternative tiltakene nevnt i første ledd anvendes, skal hver medlemsstat gjennom å framlegge en rapport for Kommisjonen dokumentere at tiltakenes virkning er likeverdig med virkningen av tiltakene nevnt i nr. 1.

En slik rapport skal framlegges i samsvar med gjeldende planleggings- og rapporteringsforpliktelser.

4. Medlemsstatene skal, når det er teknisk og økonomisk gjennomførbart, fastsette krav for å sikre at bygninger som ikke brukes til boligformål og har en nominell nytteeffekt for klimaanlegg eller systemer for kombinert klimaanlegg og ventilasjonssystem på over 290 kW, innen 2025 er utstyrt med bygningsautomasjons- og styringssystemer.

Bygningsautomasjons- og styringssystemene skal kunne

- a) kontinuerlig overvåke, registrere, analysere og gjøre det mulig å justere energiforbruket,
- b) fastsette referanseverdier for bygningens energieffektivitet, påvise effektivitetstap i tekniske bygningsinstallasjoner og underrette vedkommende som er ansvarlig for anleggene eller den bygningstekniske forvaltningen, om muligheter for energieffektivisering, og
- c) muliggjøre kommunikasjon med tilkoblede tekniske bygningsinstallasjoner og andre apparater i bygningen og samvirke med tekniske bygningsinstallasjoner på tvers av ulike typer av patentbeskyttede teknologier, innretninger og utstyr.

5. Medlemsstatene kan fastsette krav for å sikre at bygninger som brukes til boligformål, er utstyrt med

- a) funksjoner for kontinuerlig elektronisk overvåking som måler systemenes effektivitet og informerer eiere eller ledere dersom den har falt betydelig, og når vedlikehold av systemet er nødvendig, og
- b) effektive kontrollfunksjoner for å sikre optimal produksjon, distribusjon, lagring og bruk av energi.

6. Bygninger som er i samsvar med nr. 4 eller 5, skal unntas fra kravene i nr. 1.».

- 8) Artikkel 19 skal lyde:

«Artikkel 19

Gjennomgåelse

Kommisjonen skal med bistand fra komiteen nedsatt ved artikkel 26 innen 1. januar 2026

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

gjennomgå dette direktivet i lys av erfaringene og framskrittene som er gjort i løpet av dets anvendelse, og ved behov framlegge forslag.

Som ledd i denne gjennomgåelsen skal Kommisjonen undersøke på hvilken måte medlemsstatene kan anvende integrerte distrikts- eller nabolagsstrategier i Unionens bolig- og energieffektivitetspolitikk, samtidig som det sikres at hver enkelt bygning oppfyller minstekravene til energiytelse, for eksempel ved hjelp av overordnede renoveringsordninger som gjelder for en rekke bygninger i en arealmessig sammenheng i stedet for en enkelt bygning.

Kommisjonen skal særlig vurdere behovet for ytterligere forbedring av energisertifikatene i samsvar med artikkel 11.».

9) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 19a

Forundersøkelser

Før 2020 skal Kommisjonen gjennomføre en forundersøkelse som klargjør mulighetene og tidsplanen for innføring av inspeksjon av enkeltstående ventilasjonssystemer og et valgfritt bygningsrenoveringspass som utfyller energisertifikatene, for å gi en langsiktig, trinnvis kjøreplan for renovering for en bestemt bygning basert på kvalitetskriterier etter en energirevisjon, og som skisserer relevante tiltak og renoveringer som kan forbedre energiytelsen.».

10) I artikkel 20 nr. 2 skal første ledd lyde:

«2. Medlemsstatene skal særlig informere eiere eller leietakere av bygninger om energisertifikater, herunder om formålene med og målene for disse, om kostnads-effektive tiltak og eventuelt om finansielle instrumenter, for å forbedre bygningens energiytelse, og om utskifting av kjeler fyrt med fossilt brensel med mer bærekraftige alternativer. Medlemsstatene skal gi denne informasjonen via tilgjengelige og åpne rådgivningsverktøyer, for eksempel råd om renovering og felles kontaktpunkter.».

11) Artikkel 23 skal lyde:

«Artikkel 23

Utøvelse av delegert myndighet

1. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter gis Kommisjonen på vilkårene fastsatt i denne artikkelen.
2. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter nevnt i artikkel 5, 8 og 22 skal gis Kommisjonen for en periode på fem år fra 9. juli 2018. Kommisjonen skal utarbeide en rapport om den delegerte myndigheten senest ni måne-

der før utgangen av femårsperioden. Den delegerte myndigheten skal stilltiende forlenges med perioder av samme varighet, med mindre Europaparlamentet eller Rådet motsetter seg slik forlengelse senest tre måneder før utløpet av hver periode.

3. Den delegerte myndigheten nevnt i artikkel 5, 8 og 22 kan når som helst tilbakekalles av Europaparlamentet eller Rådet. En beslutning om tilbakekalling innebærer at den delegerte myndigheten som er angitt i beslutningen, opphører å gjelde. Den får anvendelse dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*, eller på et senere tidspunkt angitt i beslutningen. Den berører ikke gyldigheten av delegerte rettsakter som allerede er trådt i kraft.
4. Før Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den rådspørre sakkyndige utpekt av hver medlemsstat i samsvar med prinsippene fastsatt i den tverrinstitusjonelle avtalen av 13. april 2016 om bedre regelverks-utforming.
5. Så snart Kommisjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den underrette Europaparlamentet og Rådet samtidig om dette.
6. En delegert rettsakt vedtatt i henhold til artikkel 8 skal tre i kraft bare dersom verken Europaparlamentet eller Rådet har gjort innsigelse mot rettsakten innen en frist på to måneder etter at rettsakten ble meddelt Europaparlamentet eller Rådet, eller dersom både Europaparlamentet og Rådet innen utløpet av denne fristen har underrettet Kommisjonen om at de ikke kommer til å gjøre innsigelse. På Europaparlamentets eller Rådets initiativ forlenges denne fristen med to måneder.».

12) Artikkel 24 og 25 utgår.

13) Artikkel 26 skal lyde:

«Artikkel 26

Komitéprosedyre

1. Kommisjonen skal bistås av en komité. Nevnte komité skal være en komité i samsvar med forordning (EU) nr. 182/2011.
 2. Når det vises til dette nummeret, får artikkel 4 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.
 3. Når det vises til dette nummeret, får artikkel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.
- 14) Vedleggene endres i samsvar med vedleggene til dette direktivet.

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

Artikkel 2

Endring av direktiv 2012/27/EU

I direktiv 2012/27/EU skal artikkel 4 lyde:

«Artikkel 4

Renovering av bygninger

En første versjon av medlemsstatenes langsiktige strategier for å mobilisere investeringer i renoveringen av den nasjonale massen av bygninger som brukes til boligformål og forretningsbygninger, både offentlige og private, skal offentliggjøres innen 30. april 2014 og oppdateres hvert tredje år deretter og framlegges for Kommisjonen som en del av de nasjonale handlingsplanene for energieffektivitet.».

Artikkel 3

Innarbeiding i nasjonal rett

1. Medlemsstatene skal innen 10. mars 2020 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktivet. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktivet, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. De skal også inneholde en erklæring om at henvisninger i gjeldende lover og forskrifter som innarbeider direktiv 2010/31/EU eller 2012/27/EU skal forstås som henvisninger til nevnte direktiver, endret ved dette direktivet. Nærmere regler for henvisningen og ordlyden i erklæringen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktivet omhandler.

Artikkel 4

Ikrafttredelse

Dette direktivet trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 5

Adressater

Dette direktivet er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 30. mai 2018.

For Europaparlamentet

A. TAJANI

President

For Rådet

L. PAVLOVA

Formann

Vedlegg

I vedleggene til direktiv 2010/31/EF gjøres følgende endringer:

- 1) I vedlegg I gjøres følgende endringer:

- a) Nr. 1 skal lyde:

«1. En bygnings energiytelse skal bestemmes på grunnlag av beregnet eller faktisk energiforbruk og skal gjenspeile typisk energiforbruk til romoppvarming, romkjøling, varmtvann til husholdningsbruk, ventilasjon, innebygd belysning og andre tekniske bygningsinstallasjoner.

En bygnings energiytelse skal uttrykkes med en numerisk indikator for forbruk av primærenergi i kWh/(m²/år) med henblikk på både energisertifisering og oppfyllelse av minstekrav til energiytelse. Metoden for å fastsette en bygnings energiytelse skal være oversiktlig og åpen for innovasjon.

Medlemsstatene skal beskrive sin nasjonale beregningsmetode i samsvar med de nasjonale vedleggene til de overordnede standardene, det vil si ISO 52000-1, 52003-1, 52010-1, 52016-1 og 52018-1, som er utarbeidet i henhold til mandat M/480 som er gitt Den europeiske standardiseringsorganisasjon (CEN). Denne bestemmelsen skal ikke utgjøre en rettslig kodifisering av nevnte standarder.».

- b) Nr. 2 skal lyde:

«2. Energibehovet til romoppvarming, romkjøling, varmtvann til husholdningsbruk, ventilasjon, belysning og andre tekniske bygningsinstallasjoner skal beregnes for å optimalisere nivåene for helse, inneluftkvalitet og komfort som er fastsatt av medlemsstatene på nasjonalt eller regionalt plan.

Beregningen av primærenergi skal baseres på primærenergifaktorer eller vektingsfaktorer per energibærer, som kan være basert på nasjonale, regionale eller lokale årlige og eventuelt også sesongmessige eller månedlige vektete gjennomsnitt, eller på mer spe-

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

sifikke opplysninger som gjøres tilgjengelige for enkeltstående fjernvarmeanlegg.

Primærenergifaktorene eller vektingsfaktorene skal defineres av medlemsstatene. Når disse faktorene brukes til å beregne energiytelse, skal medlemsstatene sikre at den optimale energiytelsen til bygningens klimaskjerm etterstrebes.

Ved beregningen av primærenergifaktorene for å beregne bygningers energiytelse kan medlemsstatene ta hensyn til fornybare energikilder som leveres via energibærer, og fornybare energikilder som produseres og brukes på stedet, forutsatt at det skjer på et ikke-diskriminerende grunnlag.».

c) Nytt nummer skal lyde:

«2a. For å uttrykke en bygnings energiytelse kan medlemsstatene definere ytterligere numeriske indikatorer for det samlede forbruket av primærenergi, forbruket av ikke-fornybar primærenergi og forbruket av fornybar primærenergi, samt for klimagassutslipp produsert i $\text{kg CO}_2\text{eq}/(\text{m}^2/\text{år})$.».

d) I nr. 4 skal innledningen lyde:

«4. Det skal tas hensyn til den positive virkningen av følgende faktorer:».

2) Nytt vedlegg skal lyde:

«Vedlegg IA

Felles generell ramme for smartklarvurdering av bygninger

1. Kommisjonen skal fastsette en definisjon av smartklarindikatoren og en metode for å beregne den for å vurdere en bygnings eller bygningens evne til å tilpasse driften til behovene til brukeren og nettet, og til å forbedre energieffektiviteten og den samlede ytelsen.

Smartklarindikatoren skal omfatte funksjoner for økt energisparing, referansemåling og fleksibilitet samt økt funksjonalitet og kapasitet som følger av mer sammenkoblede og smarte innretninger.

Metoden skal ta hensyn til funksjoner som smartmålere, bygningsautomasjons- og styringssystemer, selvregulerende innretninger for regulering av innetemperatur, innebygde husholdningsapparater, lade-punkter for elektriske kjøretøyer, energilagring og detaljerte funksjoner samt disse funksjonenes interoperabilitet, og også for-

delers for inneklima, energieffektivitet, ytelsesnivåer og muliggjort fleksibilitet.

2. Metoden skal bygge på tre hovedfunksjoner knyttet til bygningen og dens tekniske bygningsinstallasjoner:

a) Evne til å opprettholde energiytelsen og driften av bygningen gjennom tilpassning av energiforbruket, for eksempel ved bruk av energi fra fornybare kilder.

b) Evne til å tilpasse driftstilstanden etter brukerens behov, samtidig som det tas behørig hensyn til brukervennlighet, opprettholdelse av et sunt inneklima og evnen til å avgi rapport om energiforbruket.

c) Fleksibilitet i en bygnings samlede behov for elektrisk kraft, herunder dens evne til å gjøre det mulig å delta i aktiv og passiv samt implisitt og eksplisitt etterspørselsfleksibilitet i forhold til nettet, for eksempel gjennom fleksibilitet og lastfordeling.

3. I metoden kan det videre tas hensyn til

a) interoperabiliteten mellom systemer (smartmålere, bygningsautomasjons- og styringssystemer, innebygde husholdningsapparater, selvregulerende innretninger for regulering av innetemperatur i bygningen, sensorer for inneluftkvalitet og ventilasjonsanlegg), og

b) den positive virkningen av eksisterende kommunikasjonsnett, særlig forekomsten av fysisk bygningsinfrastruktur klargjort for høyhastighetsnett, for eksempel det frivillige merket for «bredbåndsklar», og at det finnes et tilgangspunkt for flerbolighus, i samsvar med artikkel 8 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/61/EU^(*).

4. Metoden skal ikke ha negativ innvirkning på eksisterende nasjonale ordninger for energisertifisering, og skal bygge på tilknyttede initiativer på nasjonalt plan, idet det tas hensyn til prinsippet om brukeres eiendomsrett, vern av personopplysninger, personvern og sikkerhet, i samsvar med relevant unionsrett om vern av personopplysninger og personvern samt beste tilgjengelige teknologi for cybersikkerhet.

5. Metoden skal fastsette det best egnede formatet for parameteren for smartklarindikator og skal være enkel, åpen og lett forståelig for forbrukere, eiere, investorer og

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet

markedsdeltakere innen etterspørselsfleksibilitet.

- (*) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/61/EU av 15. mai 2014 om tiltak for å redusere kostnadene ved utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon (EUT L 155 av 23.5.2014, s. 1).».

3) I vedlegg II gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1 skal første ledd lyde:

«Vedkommende myndigheter, eller organer som vedkommende myndigheter har delegert ansvaret for å gjennomføre det uavhengige kontrollsystemet til, skal foreta

et tilfeldig utvalg av alle energisertifikater som utstedes årlig, og kontrollere disse. Utvalget skal være tilstrekkelig stort til å sikre statistisk signifikante resultater med hensyn til overholdelse.».

b) Nytt nummer skal lyde:

«3. Dersom opplysninger legges til i en database, skal for overvåkings- og kontrollformål nasjonale myndigheter kunne identifisere hvem som har lagt til opplysningene.».
